

**ҚАНДЛИ ДИАБЕТНИНГ 2-ТУРИ БИЛАН КАСАЛЛАНГАН БЕМОРЛАРДА
ЮРАК ҚОН-ТОМИР КАСАЛЛИКЛАРИ РИВОЖЛАНИШИГА ГЛИКЕМИК
НАЗОРАТ ТАЪСИРИНИ БАҲОЛАШ****Б.Х.Шагазатова¹, Ф.С.Мирхайдарова¹, Ш.Б.Салиева²**¹Тошкент тиббиёт академияси²Андижон Давлат тиббиёт институти

Қандли диабет билан касалланиш IDF маълумотларига кўра, 2030 йилга келиб 785 миллионга етиши тахмин қилинмоқда. Қандли диабет билан касалланишнинг ортиши ўз навбатида юрак қон-томир, сурункали буйрак касалликлари каби ҳаёт учун ҳавфли асоратларини ҳам кўпайишига олиб келади. Қандли диабетдан вафот этганлар ўлим сабаби ўрганилганда, айнан юрак қон-томир касалликлари етакчилик қилган.

Тадқиқот мақсади. Қандли диабетнинг 2-тури билан касалланган беморларда юрак қон-томир касалликлари ривожланишига гликемик назорат таъсирини баҳолаш.

Тадқиқот материаллари ва усуллари. Тадқиқотга 711 нафар бемор жалб қилиниб, уларнинг 54% аёллар ва 46% эркеклардир. Эркекларнинг ўртача ёши $53,3 \pm 1,02$, аёлларники $60,3 \pm 1,13$ ёшга тенг бўлди. Қандли диабетнинг давомийлиги $10,0 \pm 1,21$ йил, юрак қон-томир касалликлари давомийлиги эркекларда 34%, аёлларда 40% ни кўрсатди. Беморларни қандли диабетнинг давомийлиги бўйича 3 гуруҳга, 1-гуруҳ ҚД давомийлиги 5 йилгача, 2-гуруҳ 5-10 йилгача ва 3-гуруҳ 10 йилдан ортиқ давом этган диабетдир.

Тадқиқот натижалари. Тадқиқотдаги беморларда диабетик тўпиқ синдроми 1-гуруҳ беморларда 18,8%, 2-гуруҳда 31,4% ва 3-гуруҳ беморларда 33% ҳолатларда кузатилган. Сурункали буйрак етишмовчилиги эса 1-гуруҳда 24,64%, 2-гуруҳда 42,63% ва 3-гуруҳда 49,74% учраган. Юрак ишемик касаллигини учраши 30,4% 1-гуруҳда, 41,9% ҳолат 2-гуруҳда ва 64% эса 3-гуруҳда аниқланди. Ушбу беморларда гликирланган гемоглобин 7-8% кўрсаткичи 42,2% беморда, 8% дан юқори натижаси эса 41,1% беморда кузатилган. Гликирланган гемоглобиннинг 7-8% натижаси кузатилган беморлар таҳлилида эркек ва аёллар орасида сезиларли фарқ бўлмаган, бироқ 8% дан юқори натижа эркеклар (147 нафар) орасида аёлларга (108 нафар) қараганда ишончли юқори қийматни кўрсатди.

Хулоса. Юқоридаги натижалар шуни кўрсатадики, қандли диабет давомийлигини ортиши асоратларни кўпайиши билан тўғри корреляцияланади. Гликирланган гемоглобин 83,3% беморда қониқарсиз натижани кўрсатиши, гликемик назоратни, айниқса эркеклар орасида паст эканлигини тасдиқлайди. Бу эса асоратларни олдини олишда беморларни ўз-ўзини назорат қилишга ўргатиш, гликемик назоратни кучайтириш заруратини кўрсатади.